

IMPROMPTU
Kustannus

TEHTÄVÄ
VIRVE SAMMALKORPI

Tehtävä

Virve Sammalkorpi

Tehtävä

IMPROMPTU KUSTANNUS

Helsinki

Toinen, korjattu painos

© Virve Sammalkorpi ja Impromptu Kustannus 2021

Päällys ja kannen kuvat: Janne Passi

Kustantaja: Impromptu Kustannus

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN 978-952-69252-7-1 (sid.)

ISBN 978-952-69252-8-8 (PDF)

ISBN 978-952-69252-9-5 (EPUB)

Perheelle ja ystäville

I

Hän herää aamuyöllä siihen, että oveen koputetaan. Koputus on asiallinen mutta vaativa. Hän nousee vuoteesta pelkissä alushousuissaan, mutta ei ehdi etsiä mitään päälleen. Tätä koputusta hän on odottanut koko ikänsä. Hänen sydämensä sykkii tiiviisti valmistellen häntä kaikkein pahimpaan. Hän kompuroi pimeässä ovelle, matka ei heidän yksiössään ole pitkä, ja avaa oven. Käytävän kirkkaassa valossa seisoo kaksi poliisia, vanhempi harmaapartainen mies ja nuori nainen.

– Niin? hän sanoo ääni yöstä ja säikähdyksestä tuskin kuuluvana.

– Oletko Luis Levi?

Hän nyökkää.

– Meillä on uutisia partiolaisesta Mikael... Miespoliisi tarkistaa nimen papereistaan. – Mikael Maan Enkelistä.

– Isästä? Onko isä kunnossa?

Miespoliisi näyttää hämmentyneeltä. Nainen reagoi kysymykseen nopeammin:

– Kunnossako? Tietenkin! Kaikki hyvin. Paremmin ei voisi olla.

Huojennus saa hänen vartalonsa tärisemään. Ääni uhkaa sortua.

– Missä isä on?

– Isäsi on kaupungintalolla. Hänelle myönnetään san-karimerkki.

Ilon tunne on uskomaton. Hän yrittää pitää siitä kiinni kynsin ja hampain vielä, kun aurinko alkaa kiusoitella häntä hereille. Valo valuu keltaisena ja kuumana kerros-sängyn ylävuoteelle, jossa hän on kietoutunut nahkeaan lakanaan. Hän havahtuu ja katsoo kattoon, joka tuntuu olevan vuosi vuodelta lähempänä. Hän puristaa silmät kiinni ja koettaa houkutella unen takaisin; oli ihanaa olla huoleton ja onnellinen. Nukkuminen on kuitenkin mah-dotonta: asunnossa on valoisaa ja isä kuorsaa alasängyllä niin kovaa, että sen täytyy kuulua viereisiinkin asuntoi-hin.

Luis kapuaa sängystä alas yrittäen olla herättämättä isää. Tämä on tullut kotiin tapansa mukaan myöhään, tai ehkä oikeammin aikaisin. Luis on niin tottunut hänen liikkumiseensa yöllä, ettei ole huomannut mitään.

Hän ottaa kupin vettä ja palan näkkileipää ennen kuin pukee T-paidan päälleen ja hipsii ulos parvekkeelle. Hän vetää oven perässään kiinni ja nojautuu parvekkeen kai-teen yli. Rauha kurkkaa välittömästi omalta parvekkeel-taan. He toivottavat huomenet.

– Enää viishi yödä koulun alkuun, Rauha toteaa. Hän ei ole laittanut vielä tekohampaista suuhun. Ne ovat lasissa hänen sänkynsä vieressä.

Luis nyökkää.

– Onko kiva aloittaa uudesha koulusha?

Luis kohauttaa hartioitaan.

– Jännittääkö?

Turha sitä on kysyä, tietenkin jännittää. Yläkoulun aloittaminen on myös uusi mahdollisuus.

– Oodas hedki, Rauha sanoo aivan kuin keskeyttäisi Luisin vuolaan puhetulvan. Hän köpöttelee sisään hakemaan hampaitaan. Hetken päästä hän palaa.

– Nonni, hän sanoo, kehottaa Luisin jatkamaan keskeytynyttä, sanatonta tilitystään.

– Vähän, Luis myöntää hitaasti. – Paljon. Emmä tiä.

– Pääset ainakin eroon Tällistä ja Törpöstä, Rauha sanoo. Hän tietää Tällistä ja Törpöstä kaiken, on nimennytkin heidät osuvasti.

Luis hymähtää. Tälliä ja Törppöä ei tule ikävä.

– Saat ehkä uusia kavereita, Rauha sanoo ja maiskauttaa suutaan. Hampaat istuvat huonosti.

Luis kohottaa kulmakarvoja itsekseen. Tuskinpa. Mutta hän maksaisi mitä tahansa siitä, ettei kukaan huomaisi häntä millään tavalla tulevaan kolmeen vuoteen. Maksaisi mitä tahansa. Voisiko rahalla toteuttaa sellaisenkin haaveen? Jos hänellä olisi riittävästi rahaa, hän ostaisi täydellisen näkymättömyyden. Isänkin olisi parempi olla näkymätön. Tuplahinta.

– Tai tyttöystävän. Tuollainen komistus kun sinusta on kasvanut, Rauha jatkaa sydämellistä yksinpuheluaan naapuriparvekkeella. Keneltäkään muulta Luis ei olisi sietänyt tyttöystäväletkauksia tai vihjauksia, mutta Rauha on eri asia. Tuntuu mukavalta olla Rauhan mainitsema komistus, eikä ajatus tyttöystävästäkään tunnu mahdottomalta, kun tuntee itsensä komistukseksi. Vaikka vain pienen hetken. Luis muistaa vielä ajan, jolloin

Rauha kutsui häntä pikkumieheksi ja Rauhan muruseksi.
Mutta molemmista on jo monta pitkää vuotta.

Luis muutti isän kanssa uuteen kotiin, kun hän oli kuusi vuotta vanha. Tai oikeammin lähes seitsemän, koska koulu oli alkamassa. Uusi koti sijaitsi vehreässä kaupunginosassa, joka oli rakennettu väljästi ja jossa kasvoi valtavasti iäkkäitä suuren suuria puita. Luis piti puista ja niiden takia koko alueesta heti, kun isä kaarsi pakettiauton heidän kotikadulle.

– Aamutähdenkatu, isä luki tienviitan. – Aamussa on uusi alku. Ja tässä on meidän uusi alkumme. Luis, uusi kotiosoitteesi on Aamutähdenkatu numero viisitoista.

Hän pysäytti auton keltaisen tiilitalon eteen, taivasiin asti ulottuvan puurivistön viereen. Pihalla oli puiden varjossa vihreäksi maalattu mattoteline ja vihreäksi maalattu puistonpenkki. Vihreäksi maalatussa pyörätelineessä oli polkupyöriä, joista yhtä availi parhaillaan vanhempi tati. Hän keskeytti puuhansa, kun isä rämäytti pakettiauton oven auki.

– Päivää, nainen sanoi painokkaasti. Jäi odottamaan. Isä mittaili katseellaan pakettiauton sisällä olevia tavaroita eikä huomannut toivotusta. – Päivää, nainen toisti, hippusen vaativammin. Luis pisti merkille, ettei hän näyttänyt äkäiseltä. Päinvastoin.

Isä kuitenkin säpsähti.

– Päivää! Ollaanko tiellä?

Täti hymyili rauhoittavasti. Hänellä oli tavattoman suuret ja tasaiset hampaat.

– Kunhan sanoin päivää. Muutatteko taloon?

Isä kätteli uutta naapuria ja esitteli itsensä, Mikael Levi.

– Mika vaan.

– Minä olen Rauha, täti sanoi ja kumartui vielä erikseen Luisin puoleen. – Hei vaan pikkumies, onko sinulla nimi? täti kysyi ja vatkasi sydämellisesti Luisin pientä kättä omassa suuressa kädessään.

– Luis, Luis sanoi.

– Ja se on sinun oikea nimesi?

Luis nyökkäsi. Tietenkin se oli hänen nimensä. Hänen ja ihan oikea.

Nainen katsoi häntä lämpimillä ruskeilla silmillään, joiden ympäryys oli pientä ryppyä täynnä. Jokaisen rypyn pohja paistoi valkoisena tädin ruskeaksi päivettyneessä ihossa.

– Tervetuloa Aamutähdenkadulle, Luis Levi ja isä, hän sanoi lämpimällä äänellään, josta putoili sanoja kuin painavia pisaroita kesäsateella. – Kuules, minäpä luulen, että meistä kahdesta tulee vielä hyvät ystävykset. Saatpa nähdä, miten mukavaa on tulla koulusta kotiin, kun naapurissa asuu ihka oikea mummo.

Luis muisti vielä vuosien jälkeenkin tuon ihmeellisen päivän. Rauhan tapaamisesta asti hän tiesi tulleensa kotiin. Suurten turvallisten puiden keskellä asui tämä ihan oikea turvallinen mummo, joka olisi kotona aina silloin kuin hänkin. Se oli mukava tietää, kun isä oli poissa.

He asettuivat taloksi yhden huoneen ja pienen keittiön asuntoon, jossa oli tilava parveke ja suihkullinen wc. Luis sai kerrossängyn ylävuoteen, toisen seinään upotetuista vaatekaapeista, oman pöydän, hyllyn ja pienen pyörillä liikkuvan laatikoston tavaroilleen. Keittiöön he laittoivat valkoisen pyöreän pöydän ja sen äärelle kolme tuolia, yhden ylimääräisen Luisin vaatimuksesta.

Parveke oli Luisin ikioma valtakunta. Isä sanoi, ettei välittänyt istuskella siellä. Luisista parveke sen sijaan oli houkutteleva. Lattialla oli auringossa lämpimiksi paahtuvat, silkiksi harmaantuneet puulaatat, ja edessä ojenteli valtava vaahtera oksiaan. Oksat tarjosivat suojaosan paikan linnuille ja oraville, joita Luis jaksoi katsella tunteita parvekkeen lattialla, lämpimillä puulaatoilla istuskellen.

Parvekkeella Luis pääsi tutustumaan Rauhaan. He rupattelivat parvekkeelta toiselle milloin mistäkin, ensi alkuun linnuista ja oravista. Aika pian aamuisesta hyvän huomenen toivotuksesta tuli heille yhteinen tapa. Rauha myös piti Luisista huolta. Hän kertoi, milloin Luisin piti valmistautua koulutielle ja millaista säätä oli luvattu. Toisinaan hän saattoi kuulustella kertotauluja tai sanakoikeita. Hän sai myös kuulla Tällistä ja Törpöstä – ja keksi antaa nämä nimet, jotka saivat heidät tuntumaan vähemmän pelottavilta. Isälle Luis ei halunnut kertoa kiusankappaleistaan, sillä välillä hänestä tuntui, ettei isä ollut päivänvalossa parhaimmillaan. Useimmiten hän sitä

paitsi nukkui, kun Luis lähti kouluun, ja heräili vasta valmistautuakseen seuraavaan yövuoroon.

Isä teki öisin kahta työtä. Toisesta Luis kertoi vieraille ihmisille, toisesta hän oli oppinut vaikenemaan. Se toinen aiheutti hämmentynyttä hiljaisuutta ja epäuskoisia hymyjä. Eniten Luisia kiusasi se, kun aikuiset toistelivat hänen sanojaan kuten yöpartio tai hyvyyden asiamies. Mutta kun hän sanoi, että isä kokosi kompasseja, kukaan ei toistanut sanaa kompassi. Kompassien kokoaminen yövuorossa tuntui kaikista ymmärrettävältä. Joitakin saattoi huvittaa, kun Luis kehui isänsä saavan palkkaansa tylsän työn lisää, mutta siinä kaikki. Koulussa luokkakaverit kut-suivat Luisin isää Kompassimieheksi. Luis tunsu siitä epämääräistä ylpeyttä, sillä useimpien muiden oppilaiden vanhemmilla oli keskenään hyvin samankaltaisia ammatinimikkeitä. Oli pari lääkäriä, muutama sairaanhoitaja, joitakin opettajia, useampi projektipäällikkö ja jokunen yrittäjä, mutta Luisin isä oli ainoa Kompassimies. Isäkin oli hyvillään asiasta kuulleessaan.

– Kompassi onkin tosi tärkeä asia! Kompassi näyttää oikean suunnan, ettemme me ihmispolot eksy. Joillakin meistä on sisällään myös Moraalinen Kompassi, joka auttaa meidät pysymään oikealla tiellä.

Moraalista Kompassia Luis ei maininnut koulussa, tai missään muuallakaan. Ei edes Rauhalle. Mutta Rauha tietenkin sai asian selville. Häneltä oli vaikea salata mitään.

Rauha ei koskaan myöntänyt mitään, mutta oli aika selvää, että hän kuuli Luisin ja isän asunnosta suurin piirtein kaiken, mitä siellä puhuttiin. Harvoinhan he puhuivat, mutta aina joskus kuitenkin. Ja äiti, äiti huusi.

Toisin kuin Tälli ja Törppö ja heidän pieni uskollinen hovinsa halusi luulla, Luisilla oli äiti. Tietenkin kaikilla oli äiti, mutta Luisin äiti ei ollut vain lämmin muisto tai tuntematon hahmo ulkomailla. Hän oli lihaa ja verta ja asui maantieteellisesti siedettävän lähellä mutta henkisesti hyvin kaukana Luisista ja isästä. Hän kävi Luisin luona lähinnä tämän syntymäpäivinä, paitsi jos onnekaasti unohti päivän tai oli muuten estynyt tulemasta.

Luisin äiti on pienikokoinen, ruskeatukkainen, silmälasipäinen, marimekkoinen, kuuluvaääninen nainen, jolla oli kaljupäinen, leveäharteinen, projektipäällikkömainen, kauluspaitainen mies ja hontelojalkainen, pitkätukkainen, nauravainen tytär (Luisin sisko). He olivat Heli, Heikki ja Hilda Hänninen ja heidän kotipaikkansa oli Kaksilauttanen. Eikä tässä kaikessa ollut totisesti mitään hauskaa. Ei varsinkaan silloin, kun äiti, Heli, marssi heidän uuteen kotiinsa tarkastamaan paikat ja sättimään isää.

– Tämähän on yksiö! hän karjui harpattuaan eteisestä olkkariin ja olkkarista keittiöön alle kymmenellä askeleella. – Asutteko te yksiössä!? Ei jumalauta! Lupasit hankkia Luisille säällisen kodin, eikä sillä ole edes omaa huonetta!

Isä puolustautui, ettei hänen palkkansa riittänyt isompaan asuntoon.

– Mitä? ilkkui äiti, – eikö Kosmos maksa tarpeeksi palkkaa? Ovatko Taivaalliset Joukot palkkakuopassa? Onko Moraalisten Kompassien kysyntä laskenut?

Ja ihan kuin tässä ei olisi ollut riittävästi, äiti huusi:

– Voisitko sinä saatanan hullu ilmoittautua hoitoon?!

Silloin isä kumartui kuiskaamaan jotain, mitä Luis ei kuullut, mutta äidin vastauksesta hän ei voinut erehtyä.

– Tietenkään en, hän kivahti, – enhän oikeasti tunne koko poikaa.

Koko poikaa, koko Luisia. Äiti ei tuntenut häntä. Eikä hän tuntenut äitiä, joka oli kaukainen, monimutkainen, eikä kovin iloinen. Äitinen, paikkasi on Kaksilauttanen ja perheesi on perhe Hänninen.

– Mene pois, Luis sanoi äidille ja otti häntä kädestä.

Isä piti ovea auki, että itkevä äiti pääsi ulos.

– En kestä sinua, hän kuiskasi isälle. – Pilaat kaiken.

Luis Leville on arkipäivää, että hänen isänsä Mikael Tapio Levi on Mikael Maan Enkeli, Kosmoksen Rauhan-tuoja, Hyvyyden Asiamies ja Vapaa Partiolainen. Ja että hänellä on Tehtävä.

Mutta muille se asia on selvästi vieras ja vaikea käsittää.

– Shh, se on meidän yhteinen salaisuus, totesi Rauha-kin, jolle mikään elämässä ei tuntunut olevan vierasta. – Jotkut asiat on hyvä pitää omana tietonaan. Kerrot vaan muille, että isäsi on Kompassimies. Pärjääte hyvin. Minä katson aamulla, että olet ajoissa koulussa.

Isä teki öisin kahta työtä. Toisesta Luis kertoi vieraille ihmisille, toisesta hän oli oppinut vaikenemaan.

Lapsuus rakentuu ympäröivien aikuisten uskomuksista ja maailmankuvasta, tärkeysjärjestyksistä ja valinnoista. Meissä kaikissa on mahdollisuus hyvään ja pahaan; voimme kannustaa tai lannistaa, voimme katsoa kohti tai ohi.

Virve Sammalkorpi sanoittaa taitavasti ihmisen varhaisvuosien haurauden, lapsuuden tunnot, huolet ja vaarat sekä kaikkien aikuisten vastuun. Tämä romaani sulattaa sydämet. Se katsoo ja tulkitsee maailmaa lapsen silmin; se naurattaa, liikuttaa ja järkyttää. Se antaa myös toivoa ja uskoa yhteisöllisyyden ja välittämisen voimaan.

Sammalkorpi tempaa lukijan mukaansa surumieliseen mutta vinon huumorin ja toivonpilkahdusten sävyttämään maailmaan, jossa ihmiset saattavat elää varsin erilaisissa ja yllättävissäkin todellisuuksissa.

Tehtävä on kiehtova ja mieleen jäävä lukukokemus.

IMPROMPTU

Kustannus

www.impromptu.fi

ISBN 978-952-69252-7-1